
[2010-26-RE](#)

CAUSA 2010-26-RE

Número de registre 393-2010. Recurs d'empara

AUTE DEL 8 DE NOVEMBRE DEL 2010

BOPA núm. 65, del 17 de novembre del 2010

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de setembre del 2010, per la representació processal de la societat mercantil Construccions Antelo, SA (COANSA), mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 27 de maig del 2010 i del 15 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs, que declari que s'ha vulnerat el dret esmentat, que anul·li els autes objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment anterior al seu pronunciament "ordenant que se dicti una nova Sentència que sigui respectuosa amb el dret de la meva mandant a obtenir una Sentència fonamentada en dret i d'aquesta manera respectar el seu dret fonamental a la jurisdicció";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 22 de setembre del 2010;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

En el decurs del procediment a quo la part demandant va al·legar que el Sr. Antonio Antelo Suarez i la Sra. Maria Àngels Adran Garcia eren socis de la societat mercantil Construccions Antelo, SA (COANSA) al 50% i que la Sra. Maria Àngels Adran Garcia era la presidenta i apoderada de l'empresa.

També es va al·legar que el Sr. Antonio Antelo Suarez va sostreure els comptes socials, motiu pel qual la societat mercantil Construccions Antelo, SA i la Sra. Maria Àngels Adran Garcia van formular una demanda contra el Sr. Antonio Antelo Suarez mitjançant la qual se li sol·licitava el pagament de la suma de tots els complements salarials reportats i impagats des del mes de maig del 2008, més els interessos legals comptats des de la contestació d'aquesta demanda i els danys i perjudicis produïts. Així mateix, demanava que el defenent cessés d'impedir que la demandant ocupés el seu lloc de treball.

Segon

Sense contestar la demanda, el defenent va presentar un escrit mitjançant el qual formulava una excepció dilatòria d'incompetència de jurisdicció, una excepció d'indeguda constitució de la litis i una excepció de manca de litisconsorci passiu necessari.

Tercer

El 6 d'octubre del 2009, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar un aute en què acordava desestimar les excepcions d'incompetència de jurisdicció i de manca de litisconsorci passiu, però estimava l'excepció d'indeguda constitució de la litis.

Efectivament, va considerar que, de conformitat amb allò que preveïen els estatuts socials, el president només es trobava facultat per exercir funcions representatives i que corresponia a la Junta d'accionistes o al Consell d'Administració, adoptar acords relatius a les qüestions més rellevants, de forma que l'acció exercitada superava els actes de gestió ordinària.

Quart

La representació processal de la societat COANSA i de la Sra. Maria Àngels Adran Garcia va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució, ja que, segons el seu parer, és incontrovertit que el president d'una societat és el seu representant legal i, a efectes de representació, no es pot distingir entre qüestions més o menys rellevants. A més, en aquest cas, exigir un acord social per plantejar excepcions resultava inviable, ja que el defenent és titular del 50% de les accions i s'ha endut els diners dels comptes socials. Segons l'escriptura de poders, com a presidenta i apoderada de la societat COANSA pot comparèixer com a part agent i defenent, presentar i pledejar amb tots els mitjans que li semblin útils i convenients, així com formular demandes.

Cinquè

El 27 de maig del 2010, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que considerava que la representació en litigi que s'atribuïa a la Sra. Maria Àngels Adran Garcia l'habilitava a ostentar la representació de la societat en judici, però, en cas de voler exercitar una acció en defensa dels interessos de la societat, calia el previ acord de la Junta d'accionistes, sense que ella sola pogués interposar una acció en nom i representació de la societat envers un altre soci, ja que la voluntat social no s'havia format en aquest sentit. Així mateix, entenia que la facultat per signar contractes, per exemple, també requeria un acord social previ.

Per tant, decidia "DESESTIMAR el recurs interposat per la representació processal de la mercantil COANSA i de la Sra. Maria Àngels ADRAN GARCIA contra l'Aute de l'Hble. Tribunal de Batlles, de data 6-10-2009, i confirmar íntegrament la seva part decisòria. S'escau imposar a la part recurrent

les costes processals d'aquesta alçada.”

Sisè

La representació processal de la societat COANSA va promoure un incident de nul·litat d'actuacions per tal com considerava que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, ja que la Sala Civil havia comès una errada manifesta en l'apreciació de la prova pel fet d'haver considerat la Sra. Maria Àngels Adran Garcia directora-gerent en lloc d'apoderada de l'empresa.

Així mateix al·legava que les accions que s'exercitaven no eren equiparables a una acció social de responsabilitat i que l'exigència d'un acord previ era innecessari. I que no s'havien tingut en compte els acords continguts en l'acta del 3 de desembre del 2008 en què se li van delegar les facultats necessàries per a l'execució dels acords esmentats.

Setè

El 15 de juliol del 2010, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què respon a cada una de les pretensions de la part reiterant la manca de legitimació activa de la societat, que la recurrent només està habilitada per comparèixer en judici en nom de la societat, que l'acció exercitada no és una acció equiparable a una acció de responsabilitat i que l'acta del 3 de desembre del 2008 esmentada no és idònia per a la reclamació contra un soci. Considera, en definitiva, que allò que es pretén és l'obtenció d'una nova valoració de la prova i la revisió dels arguments jurídics emprats, sense que existeixi cap limitació o menyscapse dels drets de defensa continguts a l'article 10 de la Constitució.

Vuitè

El 6 de setembre del 2010, la representació processal de la societat COANSA va presentar un recurs d'empara en què manifesta que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia ha vulnerat el seu dret fonamental a la jurisdicció per un error manifest en l'apreciació de la prova, per arbitrarietat, perquè la seva resolució és lògicament irraonable i per infracció del principi d'igualtat.

Després d'exposar, detalladament i clarament, els elements fàctics d'aquest afer, afegint, fins i tot algun element nou, en relació amb l'activitat de la part adversa, la part recurrent considera que la decisió de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia relativa al fet que per tal d'exercitar una acció contra un soci, per part de la societat, és necessari un acord societari que permeti aquesta actuació és un error manifest en l'apreciació de la prova i en la qualificació dels fets, cosa que deriva en una decisió arbitrària i lògicament irraonable.

Efectivament, segons aquesta part, a més de soci, l'altra part és administrador i pel fet d'haver transvasat el contingut dels comptes de la societat en els seus comptes propis, la reclamació queda emmarcada en una reclamació contra un administrador i, doncs, contra un tercer, sigui o no soci de la societat.

Així mateix, la condició de disposar d'un acord societari per interposar l'acció no té cap suport o fonament legal, es tracta d'una exigència sui generis del Tribunal Superior de Justícia. Altrament, aquest Tribunal tampoc fixa quin ha de ser el vot favorable de la majoria del capital social, si ha de ser present o representat i quin percentatge del capital social ha de significar aquella majoria.

Aquesta part tampoc entén que la Sra. Maria Àngels Adran Garcia només estigui habilitada per

comparèixer en judici en nom de la societat, quan, amb els mateixos poders, per la via de fet, la part adversa va suplantar els òrgans de COANSA, va transvasar els comptes socials de COANSA a comptes seus de titularitat privada tot i no tenir l'aprovació dels òrgans socials, ni de l'altre soci de la societat. Pel fet de permetre aquesta situació per omissió de pronunciament al respecte, el Tribunal Superior de Justícia estaria primant la via de fet davant de la via de dret. Per tant, és evident que amb aquesta omissió, el Tribunal ha infringit el principi d'igualtat vulnerant així el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Igualment, considera que, per tal com s'afirma que l'acció exercitada per la Sra. Maria Àngels Adran Garcia no és equiparable a una acció de responsabilitat, no es pot imposar un requisit no previst en la Llei de societats, que, a més, faria que l'acció esdevingués més onerosa i fins i tot d'impossible consecució, ja que les accions es detenen al 50%. Per aquest motiu cal concloure que la resolució del Tribunal Superior de Justícia és lògicament irraonable, ja que no es pot dur a terme.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs, que declari que s'ha vulnerat el dret esmentat, que anul·li els autes objecte de recurs i que retrotregui les actuacions al moment anterior al seu pronunciament "ordenant que se dicti una nova Sentència que sigui respectuosa amb el dret de la meva mandant a obtenir una Sentència fonamentada en dret i d'aquesta manera respectar el seu dret fonamental a la jurisdicció."

Novè

El 22 de setembre del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè la societat recurrent pretén una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions d'instància i d'apel·lació, denotant-se de la lectura de les mateixes que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

Afirma que no es constata cap error manifest en l'apreciació de la prova per part de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, la qual, senzillament, recorda les condicions indispensables per representar una societat en judici i exercitar una acció contra un soci.

Així mateix, exposa, una vegada més, la delimitació de les competències del Tribunal Constitucional en relació amb el recurs d'empara.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2010-26-RE.

Fonaments jurídics

Primer

En aquest recurs d'empara s'al·lega la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció per diverses raons, en primer lloc, aquestes tres: 1) error manifest en l'apreciació de la prova; 2) arbitrietat i 3) infracció del principi d'igualtat. Cap d'aquestes raons pot fonamentar, en un cas com el que s'ha plantejat, el recurs d'empara constitucional pretès.

Pel que fa a l'error manifest en l'apreciació de la prova, allò que planteja la societat recurrent és, en realitat, una qüestió jurídica: si una societat, per tal d'exercitar una acció contra un soci, necessita un acord societari previ de la Junta General o del Consell d'Administració o si pot fer-ho, sense més, el president del Consell d'Administració. La societat recurrent estima que aquesta darrera opció és

possible. Però aquest no ha estat el criteri emprat per la Secció Civil del Tribunal de Batlles, ni el de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia. Una vegada la qüestió plantejada, s'ha d'establir que, independentment de la solució que procedeixi, no s'està suscitant, en realitat, un problema específic d'apreciació de la prova. En qualsevol cas, aquesta matèria està reservada als tribunals ordinaris de la jurisdicció civil i el Tribunal Constitucional no pot entrar-hi, ni afecta al dret fonamental a la jurisdicció en el supòsit examinat.

Tampoc s'han de considerar admissibles les al·legacions d'arbitrarietat o d'infracció del principi d'igualtat com a fonament d'aquest recurs d'empara. Sembla que l'arbitrarietat –segons el parer de la part recurrent- faria referència a l'“exigència sui generis” del Tribunal Superior de Justícia al·legada, consistent en entendre necessari un acord societari previ per poder exercitar l'acció pretesa. Però de nou aquí, la competència dels tribunals civils per jutjar en relació amb els requisits de l'acció processal intentada, és clara, sense que s'adverteixi arbitrarietat en la decisió adoptada, en termes tals que permetin entrar a conèixer aquest recurs d'empara.

Així mateix, no es pot acceptar per fonamentar l'empara, el tercer vici al·legat, consistent en la vulneració del principi d'igualtat. Aquest Tribunal ha anat insistint, tant en la transcendència d'aquest principi com a inspirador de la legislació i de l'aplicació del dret, com en la impossibilitat de fonamentar un recurs d'empara constitucional en la sola al·legació de la seva vulneració. Aquest és el criteri general; però és que, a més, en aquest recurs l'al·legació per la manca d'igualtat es planteja com l'omissió de pronunciament del Tribunal Superior de Justícia sobre punts determinats i s'argumenta que, suposadament, s'estaria primant la via de fet sobre la de dret. D'aquesta manera, no es configura, ni per acció, ni per ommissió, un supòsit clar i nítid d'una vulneració del principi d'igualtat.

Per tant, no és possible, admetre a tràmit aquest recurs per cap de les raons fins ara examinades.

Segon

L'al·legació segons la qual s'ha produït la vulneració del dret a la jurisdicció en relació amb el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució) mereix una consideració separada. Aquesta és una via que la Constitució obre per a la formulació d'un recurs d'empara, a diferència dels vicis al·legats de defecte en l'apreciació de la prova i de vulneració del principi d'igualtat, que només poden ser ponderats en un recurs d'empara per un camí indirecte o com a recolzament a una altra infracció expressa d'un dret constitucional.

Aquell que al·lega la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en arguments jurídics té la càrrega de: 1) identificar sense cap dubte la qüestió sotmesa a la resolució judicial que no ha estat resolta o que ho ha estat sense fonamentació en dret; 2) mostrar la inexistència de decisió esmentada per aquesta qüestió o, si s'han aportat alguns fonaments, demostrar que són absurds, irraonables, contradictoris etc., requisits que aquest Tribunal ve reiteradament exigint per acomplir l'anomenat cànon de constitucionalitat.

En el cas que s'examina no s'han respectat aquests requisits. L'estimació de l'excepció d'indagada constitució de la litis, que està a l'origen del conflicte plantejat, ha estat construïda amb arguments jurídics, la correcció dels quals el Tribunal Constitucional no pot entrar a examinar. Només cal comprovar que aquests raonaments han estat exposats pels òrgans competents de la jurisdicció civil i que no poden titllar-se d'absurds, ni d'irraonables o de contradictoris, dins del pla de la legalitat ordinària. Les dificultats de funcionament de les societats participades per socis al 50% són ben conegudes quan sobrevenen discrepàncies insalvables entre ells. Però, en casos com

aquest, al menys fins al moment, no s'ha identificat un problema de contingut constitucional que permeti a aquest Tribunal entrar a examinar l'empara. Seria diferent si, una vegada endegades altres accions possibles per protegir els interessos de la societat recurrent, s'arribés finalment a la impossibilitat d'obtenir un enjudiciament en el fons, cosa que en l'actualitat no està de cap manera acreditada.

No és procedent, doncs, admetre a tràmit aquest recurs en base a l'al·legació d'una vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2010-26-RE, interposat per la representació processal de la societat mercantil Construccions Antelo, SA (COANSA), contra els autes del 27 de maig del 2010 i del 15 de juliol del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal de la societat recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 8 de novembre del 2010.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat